

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA (1939-1945)

6. „Protentokrát“ Čechy a Morava (1939-1945)

Dobové titulky v novinách, které přidávaly k onomu označení „Protektorát“ ještě jedno písmenko navíc, možná trochu naznačovaly, že ještě není vše ztraceno. Jiní v tom mohou snad vidět jistou dávku typicky českého černého humoru. Ono to totiž s tím naším Českým státem za Druhé světové války opravdu moc vábně nevypadalo. Koneckonců to, že se Hitlerovi opět podařil zase jeden z jeho dobrých kousků, naznačoval i jeho osobní triumfální příjezd do Prahy hned v polovině března roku 1939. Společně se svým motocyklistickým kordonem stanul na Pražském hradě a nám začalo být pomalu jasné, že se budeme už muset ve všem pouze podřizovat. A těm, kteří se rozhodli s novým fašistickým režimem plně spolupracovat, se říkalo kolaboranti. Už jsme spolu na ten pojem narazili, stačí si vzpomenout na norského Quislinga.

Na druhé straně se ale také objevily české skupiny, které se antifašistickými postoji moc netajily. A když nevyšla živelná protinacistická povstání, která ve svém výsledku skončila nejen vraždou Václava Sedláčka a studenta Jana Opletala, ale i uzavřením českých vysokých škol, začaly se u nás vytvářet organizované ilegální odbojové organizace Politické ústředí, Obrana národa, Petiční výbor Věrní zůstaneme...). Tyto domácí orgány byly nakontaktovány samozřejmě na zahraničí, buď na Londýn, nebo na Moskvu. Když se dostaly do problémů s naším novým říšským protektorem Reinhardem Heydrichem, nebály se dokonce v úzké spolupráci s Londýnem připravit komplikovanou akci s krycím názvem ANTROPOID, jejímž výsledkem byl atentát na onoho nacistického příslušníka SS. A všichni víme, že atentát se po různých peripetiích přece jen povedl, i když za to zaplatili nejen oba atentátníci, ale také celé dvě vesnice, kam dovedly fašisty jejich stopy. Samozřejmě se jednalo o chrudimské Ležáky a kladenské Lidice.

Podobně jako v První světové válce, i zde byla celá řada našich vojáků, kteří se rozhodli pomoci zahraničním armádám v boji proti Hitlerovi. Každé malé dítě ví, že i letecké bitvy o Anglii se na straně Královského britského letectva účastnilo mnoho našich pilotů (za všechny např. Alois Vašátko, Josef František či Jaroslav Faitl). Ovšem snad nejdůležitější bude zmínka o tom, že se naši vojáci prosadili i při samotném procesu osvobozování. Za zmínku by určitě stál například vojenský prapor pod vedením generála Ludvíka Svobody (našeho pozdějšího prezidenta), který se podílel na osvobozování ruských či ukrajinských oblastí, Slovenka i Čech. Jedna z nejtěžších operací tohoto vojenského oddílu měla proběhnout roku 1944 v Dukelském průsmyku, který otvíral cestu k našemu území.

Jedním z problémů ovšem je, že po dlouhé osvobozovací fázi zůstal náš národ vděčný za svou záchranu právě komunistickému systému. Dlouho se nemohlo mluvit o tom, že americká vojska pod vedením generála Pattona by bývala dorazila od Plzně do Prahy rychleji, jenže jim v tom Stalinův „rozkaz“ zabránil. A najednou bylo všem lidem jasné, k jakému bloku se poválečné Československo zařadí.

A tak s sebou ty květnové kytice šeříků nesou vůni, která bude po našich městech ještě dlouho cítit. Zpočátku sladce, později poněkud trpce. To snad, když se jejich vůně bude linout také z těch podivně nazdobených místností, kde bude zasedat Ústřední výbor KSČ.